

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,5, Загальна кількість годин – 135, із яких: лекцій – 22 год., практичних – 10 год., лабораторних – 14 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова (-и) викладання	Українська
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет, кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника (-ів)	Басова Юлія Олександрівна, к.т.н., доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії. e-mail: yuliia.basova@pdau.edu.ua , (0532) 56-96-87, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/basova-yuliya-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Основи теплотехніки, Теоретичні основи електротехніки
Компетентності	ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ФК3. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних систем та мереж, електричної частини станцій і підстанцій та техніки високих напруг. ФК5. Здатність вирішувати комплексні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, пов'язані з роботою електричних машин, апаратів та автоматизованого електроприводу.
Програмні результати навчання	ПРН1. Знати і розуміти принципи роботи електричних систем та мереж, силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та грозозахисту та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності. ПРН3. Знати принципи роботи електричних машин, апаратів та автоматизованих електроприводів та уміти використовувати їх для вирішення практичних проблем у професійній діяльності.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Навичка комунікації, здатність брати на себе відповідальність і працювати у критичних умовах,

здатність працювати у команді, здатність логічно і системно мислити	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ознайомитися із принципами електромеханічного перетворення енергії, вивчити принципи дії електричних машин та виробити навички їх експлуатації	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Машини постійного струму. Тема 2. Трансформатори. Тема 3. Асинхронні машини. Тема 4. Синхронні машини.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні (лекція; пояснення); наочні (демонстрування, ілюстрування); практичні (лабораторні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування); мультимедійні (використання мультимедійних презентацій); методи усного контролю (бесіда); методи письмого контролю (контрольна робота, самостійна робота)	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	лабораторні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне складання підсумкового контролю із навчальної дисципліни становить не більше 2 разів: один раз викладачу, другий – комісії (формується деканом інженерно-технологічного факультету за участі викладачів кафедри механічної та електричної інженерії). Оцінка повторного складання є остаточною.
- щодо академічної доброчесності	здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності, Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ.
- щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканом інженерно-технологічного факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.
- щодо оскарження результатів оцінювання	здобувач має право подати апеляцію для оскарження результатів контрольних заходів. Процедура оскарження результатів регламентована Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
1. Букарос А. Ю., Беліков В. Т., Герєга О. М. Електричні машини. Навчальний посібник. Одеса.	

2021. 102 с

2. Кевшин А. Г., Федосов С. А, Галян В. В. Електричні машини: конспект лекцій. Луцьк, 2020. 62 с.

Допоміжні

3. Осташевський М. О., Юр'єва О. Ю. Електричні машини і трансформатори: навч. Київ: Каравела, 2018. 452 с. Куценко Ю.М., Яковлев В.Ф. та ін. Електричні машини і апарати: навчальний посібник. К. Аграрна освіта, 2013. 449 с chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Ostashev_2018_452.pdf

4. Белікова Л. Я. В. П. Шевченко Електричні машини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. О.: Наука і техніка, 2012. 480 с.

5. Калиниченко С.П., Карпенко Н.П. Машини постійного струму: конспект лекцій. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 70 с.

6. Куценко Ю.М., Яковлев В.Ф. та ін. Електричні машини і апарати: навчальний посібник К.: Аграрна освіта, 2013. 449 с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://document.kdu.edu.ua/info_zab/141_1593.pdf

7. Експериментальні дослідження електричних машин. Частина III. Асинхронні машини. Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2007. 197 с <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://core.ac.uk/download/pdf/52161096.pdf>.

8. Попов С. В., Левченко Ю.В., Басова Ю.О. Попов К.С. Визначення оптимальних робочих параметрів технологічного обладнання методом ортогонального планування експерименту (2023). Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. Кременчук: КРНУ,. Випуск 2(139). С.130-137 . <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2023.2.15>

9. Попов С.В., Левченко Ю.В., Харак Р.М., Басова Ю.О. Особливості експлуатації електрогенераторної установки RURIS R-POWER GE1000 *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень*: матеріали V Міжн. наук. конф., м. Тернопіль, 7 липня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. С 130-134 <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/07.07.2023>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Електронні інформаційні ресурси НБУВ : офіційний сайт. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv.html

2. Бібліотека Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka> (дата звернення: 02.09.2024).

3. Дистанційний курс для спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» із дисципліни: «Електричні машини і апарати». Полтавський державний аграрний університет. URL: <http://moodle.pdau.edu.ua> (дата звернення: 02.09.2024).

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії протокол від 02.09.2024 р № 1

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

	Форма оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань самостійної роботи	виконання лабораторних робіт	виконання вправ на практичних заняттях	екзамен	
Тема. 1 Машини постійного струму	5	5	10	-	20
Тема 2. Трансформатори.	5	10	5	-	20
Тема 3. Асинхронні машини.	5	10	5	-	20
Тема 4. Синхронні машини	5	10	5	-	20
Екзамен				20	20
Разом	20	35	25	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

5	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання і продемонстрував знання про електричні машини, їх характеристики та особливості їх експлуатації.
4	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він повному обсязі, але із незначними неточностями відповів на поставлені питання і продемонстрував знання про електричні машини, їх характеристики та особливості їх експлуатації.
3	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він в основному відповів на поставлені питання і продемонстрував знання про електричні машини, їх характеристики та особливості їх експлуатації
2	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він частково відповів на поставлені питання і частково продемонстрував знання про електричні машини, їх характеристики та особливості їх експлуатації
1	Здобувач вищої освіти представив конспект з самостійної роботи в повному обсязі, в якому він недостатньо відповів на поставлені питання і частково продемонстрував знання про електричні машини, їх характеристики та особливості їх експлуатації
0	Здобувач вищої освіти представив не виконав самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт

5	виконано лабораторну роботу в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано відповіді на контрольні питання;
4	виконано лабораторну роботу в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання

3	виконано лабораторну роботу повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в основному відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання
2	виконано лабораторну роботу не повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в частково відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання
1	виконано лабораторну роботу не повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, не розкрито тему, відсутні відповіді на поставлені питання, допущені грубі помилки у оформленні, здобувач вищої освіти не вірно трактує основні положення, факти, правила, та не демонструє знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації.
0	не виконано лабораторну роботу та не представлено звіт на захист, здобувач не демонструє знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів

**Шкала та критерії оцінювання
виконання вправ на практичних заняттях**

5	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано відповіді на контрольні питання;
4	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено звіт, в якому відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання
3	виконано завдання практичної роботи повністю, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в основному відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання
2	виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, в якому в частково відображено здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, дано неточні відповіді на контрольні питання
1	виконано завдання практичної роботи не в повному обсязі, оформлено звіт не в повному обсязі, не розкрито тему, відсутні відповіді на поставлені питання, допущені грубі помилки у оформленні, здобувач вищої освіти не вірно трактує основні положення, факти, правила, та не демонструє знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації.
0	практичне завдання не виконано або виконано неправильно; здобувач не демонструє знань про електричні машини і апарати та про процеси, які виникають під час їх експлуатації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнень програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені*

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го та 2-го теоретичного питання	5	здобувач вищої освіти в повному обсязі демонструє здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати, їх характеристики та особливості їх експлуатації; здатність поєднувати теорію і практику для вирішення електротехнічних

		завдань
	4	здобувач вищої освіти в значній мірі демонструє здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати, їх характеристики та особливості їх експлуатації; здатність поєднувати теорію і практику для вирішення електротехнічних завдань
	3	здобувач вищої освіти в повному обсязі, але із незначними невідповідностями демонструє здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати, їх характеристики та особливості їх експлуатації; здатність поєднувати теорію і практику для вирішення електротехнічних завдань
	2	здобувач вищої освіти в частково демонструє здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати, їх характеристики та особливості їх експлуатації; здатність поєднувати теорію і практику для вирішення електротехнічних завдань
	1	здобувач вищої освіти в частково, із суттєвими невідповідностями демонструє здатність до практичного застосування отриманих знань про електричні машини і апарати, їх характеристики та особливості їх експлуатації; здатність поєднувати теорію і практику для вирішення електротехнічних завдань
	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
для практичного завдання	10	розрахунки параметрів та характеристик електричних машин і апаратів виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчать про сформовану здатність проводити оцінку параметрів роботи електротехнічного обладнання та широко використовувати методи емпіричного і теоретичного дослідження
	8	розрахунки параметрів та характеристик електричних машин і апаратів зроблені правильно і в повному обсязі, але мають незначні неточності чи недоліки
	6	розрахунки параметрів та характеристик електричних машин і апаратів зроблені правильно і в повному обсязі, але розв'язок і аналіз параметрів мають помилки і недоліки
	4	розрахунки параметрів та характеристик електричних машин і апаратів зроблені не в повному обсязі, розв'язок і аналіз параметрів мають суттєві помилки і недоліки
	2	розрахунки параметрів та характеристик електричних машин і апаратів зроблені частково неправильно, з поверховим розумінням оцінки параметрів роботи електротехнічного обладнання
	0	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти